

Міністерство освіти і науки України

# **Українська література**

**10-11 класи**

**Рівень стандарту, академічний рівень**

**( зі змінами, затвердженими наказом МОН від 14.07.2016 № 826)**

Київ – 2016

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет «Українська література» в 11-річній загальноосвітній школі має особливе значення, адже він засобами мистецтва слова допомагає формувати, збагачувати внутрішній світ дитини, позитивно впливати на формування її самосвідомості, спрямовувати морально-етичний потенціал, розвивати інтелектуальні, творчі здібності, естетичні смаки. Усе це допомагає повноцінній самореалізації особистості в дорослому житті.

Метою шкільного вивчення української літератури є:

- підвищення загальної освіченості молодого громадянина України, досягнення належного рівня сформованості вміння прилучатися через художню літературу до фундаментальних цінностей, культури, розширення культурно-пізнавальних інтересів школярів;
- сприяння всебічному розвитку, духовному збагаченню, активному становленню й самореалізації особистості в сучасному світі;
- виховання національно свідомого громадянина України;
- формування і ствердження гуманістичного світогляду особистості, національних і загальнолюдських цінностей.

Ця мета реалізується через такі конкретні завдання вивчення української літератури в школі:

1. Зацікавлення учнів художнім твором як явищем мистецтва слова, специфічним «інструментом» пізнання світу і себе в ньому.
2. Підняття загальної освіченості учнів, ознайомлення з найвизначнішими й найпоказовішими взірцями української народної творчості та художньої літератури.
3. Формування читацької культури учнів, розвиток естетичного смаку, вміння розрізняти явища справжньої класичної та «масової» культури.
4. Формування стійкого інтересу до української літератури як вагомого духовного спадку народу, повноцінного оригінального мистецтва, виховання палкого шанувальника української книги.
5. Формування гуманістичного світогляду, духовно багатой особистості, з високими загальнолюдськими морально-етичними орієнтирами.
6. Сприяння національному самоусвідомленню та стійкому відчуттю приналежності до європейської спільноти.
7. Вивчення української літератури в національному та світовому культурологічному контекстах, у міжпредметних зв'язках.
8. Розвиток творчих і комунікативних здібностей учнів, їхнього самостійного і критичного мислення, культури полеміки, уміння аргументовано доводити власну думку.
9. Вироблення вміння компетентно і цілеспрямовано орієнтуватися в інформаційно-комунікативному сучасному просторі, застосовувати здобуті на уроках літератури знання, практичні навички у житті.
10. Розвиток навичок самоосвіти, бажання і спроможності вчитися протягом життя.

Вивчення в загальноосвітній школі української літератури забезпечує реалізацію ключових компетентностей, які сприяють розвитку особистості та її повноцінній самореалізації в сучасному житті, у таких напрямках:

- соціальні компетентності (активна участь у суспільному житті; здатність знайти, зберегти і розвинути себе як особистість; розвиток комунікативних якостей; здатність розв'язувати проблеми; формування світоглядних і загальнолюдських ціннісних орієнтирів);
- мотиваційні компетентності (розвиток творчих здібностей, здатності до навчання, самостійності мислення);

— функціональні компетентності: естетичні, культурологічні, мовні, комунікативні (вміння оперувати набутими знаннями, сформованими навичками, використовувати їх у практичному житті).

Літературний курс академічного рівня у 10–11 класах є системно-історичним, а не історико-літературним. У сучасній загальноосвітній школі вивчається не історія літератури, а українська література, що дає більшу можливість активізувати морально-етичні аналогії, суспільно-ціннісні орієнтири через естетико-літературознавчі категорії, поняття; зацікавити учнів близькими їхній свідомості художніми творами; змінити усталений, застарілий імідж української літератури на цілісній карті світової літератури.

Для учня пропонуються теми у формі стислих літературних портретів письменників із виокремленням для текстуального вивчення одного чи кількох творів, які займають важливе місце у їхній творчості та літературному процесі України і розглядаються у зв'язках із розвитком світової літератури та в мистецькому контексті.

Українська література як шкільний предмет водночас виконує кілька рівноцінних функцій, серед яких: естетична, пізнавальна, виховна. Це означає, що кожен запропонований твір не лише образно відображає певну історично-художню дійсність, а й засобами мистецтва слова розширює кругозір, збагачує знання, виховує читача. Тому українську літературу в шкільному курсі представлено в розмаїтті тематично-проблемних, стильових характеристик. Особливий акцент зроблено на тих художніх творах, які сприяють зародженню у свідомості молодого людини якостей, що є носіями позитивної, життєствердної енергії. Адже в умовах національного державотворення актуалізуються пріоритет людини-гуманіста, людини-патріота, оптимістичні суспільні настрої, духовне здоров'я особистості, ці твори повинні приносити естетичне задоволення і давати моральне опертя (оптимізм, життєствердність, намагання долати труднощі, воля до перемоги, досягнення мети у житті тощо).

Українська література для 10–11 кл. розглядається у хронологічній послідовності. Крім того, програма поділяється на окремі хронологічні розділи і «жанрові» підрозділи. Наприклад, у 11 класі: «Українська література 1920–1930 рр.» має підрозділи: «Поезія», «Проза», «Драматургія»; «Література в Західній Україні (до 1939 р.)», «Еміграційна література»; «Українська література 1940–1950 рр.»; «Українська література др. пол. ХХ– поч. ХХІ ст.»: «Поети-шістдесятники», «Проза другої половини ХХ ст.», «Українська історична проза»; «Сучасна українська література». Кожен клас старшої школи закінчується уроками: «Література рідного краю», «Узагальнення та систематизація вивченого», які дають широкий простір для вибору як учителя, так і учнів.

У програмі подано стислі огляди літературного процесу в різні періоди розвитку української літератури. Але на них не виділено спеціальних годин, вони служать лише преамбулою до вивчення творчості письменників, тому вчитель на свій розсуд може обирати з них найголовніше.

Крім того, у всіх класах до кожного розділу програми подано основні теоретичні поняття, які повинні засвоїти учні, державні вимоги до рівня навчальних досягнень учнів, назви творів для заучування напам'ять. Виділено орієнтовну кількість годин для розвитку мовлення (вони використовуються на підготовку та написання класних творів), а також на позакласне читання. Біля кожної теми запропоновано необхідну кількість годин, однак учитель може її змінювати. Наприкінці програми для кожного класу подано списки літератури для додаткового (самостійного) читання учнями.

Під час навчально-виховного процесу програмою передбачено таку його організацію, у процесі якої вчитель дає необхідні опорні знання, висловлює власні судження, заохочує до глибшого пізнання, зацікавлює учнів вивченням теми. Але не вимагає прийняття єдиної думки, не диктує своє прочитання тексту, він лише спонукає до певних оціночних висновків, а учень вчиться їх робити самостійно, так само, як і самостійно мислити, оцінювати, порівнювати, проводити аналогії з сучасним життям, власним досвідом тощо. Загалом таку демократичну побудову програми спрямовано на постійну творчу співпрацю, діалог учителя та учня з художнім текстом, що дає широкий простір для самостійного сприйняття й осмислення літератури як явища мистецтва.

10 клас

Усього – 70 год. На тиждень – 2 год.

Текстуальне вивчення – 62 год.

Розвиток мовлення – 4 год.

Позакласне читання – 2 год.

Резервний час – 2 год.

Зміст	Год.	Державні вимоги до рівня навчальних досягнень учнів	Додатки: Мистецький контекст. Міжпредметні зв'язки
<p><b>Вступ</b> <b>ЛІТЕРАТУРА 70-90-х років XIX ст.</b> Українська література др. пол. XIX ст. в контексті розвитку суспільства певного часу. Складні суспільно-політичні умови розвитку. Новий етап національно-визвольного руху, культурно-просвітницька діяльність «Громад». Періодичні видання. Розвиток реалізму, натуралізму, пізній романтизм. Розвиток поезії (Я. Щоголев, І. Манжура, В. Самійленко), прози, драматургії.</p> <p><b>Іван Нечуй-Левицький</b> <b>«Кайдашева сім'я»</b> Життя митця і його творчість як новий імпульс української літератури («Колосальне всеобіймаюче око України» (І. Франко). Її загальна характеристика. «Кайдашева сім'я» – соціально-побутова повість-хроніка. Реалізм твору, сучасна (вічна) актуальність проблеми батьків і дітей. Колоритні людські характери в повісті. Українська ментальність, гуманістичні традиції народного побуту й моралі. Утвердження цінностей національної етики засобами комічного.</p> <p>ТЛ: соціально-побутова повість, поглиблення поняття про реалізм. Засоби змалювання комічного.</p>	4	<p>Уміти схарактеризувати в загальних рисах суспільно-політичні умови розвитку літератури цього періоду.</p> <p>Уміти розповісти про письменника, назвати його основні твори. Прокоментувати оцінку І. Франком творчого спадку І. Нечуя-Левицького.</p> <p>Уміти визначити жанр твору, прокоментувати основну проблему, схарактеризувати образи-персонажі, засоби їх зображення. Уміти порівнювати образи дійових осіб, пояснювати авторську позицію, виокремлювати засоби комічного у творі, пояснювати їхню роль.</p> <p>Уміти висловлювати власну думку про українську ментальність, національний характер, народну мораль і етику.</p> <p><i>Усвідомлення основних рис української ментальності, його значення для самопізнання й успішної адаптації в сучасному суспільстві.</i></p>	<p>Е. Золя, Г. Флобер, І. Тургенєв, Ф. Достоевський, драматургія Ж.-Б.Мольєра, В.Шекспіра, Ф.Шіллєра (зарубіжна література).</p> <p>Ф.Різниченко, «Вид на гору Спаса у Стеблеві».</p> <p>А.Куїнджі, «Українська ніч» – улюблена картина І.Нечуя-Левицького (образотворче мистецтво).</p> <p>Л. ван Бетховен, «Appassionata» – улюблена мелодія письменника (музичне мистецтво).</p>
<p><b>Панас Мирний</b> (П. Рудченко) <b>«Хіба ревуть воли, як ясла повні?»</b> Життєвий і творчий шлях. Загальна характеристика творчості. Перший соціально-психологічний роман в українській</p>	5	<p>Знати про життя прозаїка, його основні твори. Уміти переказати історію написання роману. Знати і вміти коментувати сюжет роману. Уміти схарактеризувати образи-персонажі, зокрема Чіпку, пояснювати його поведінку психологічними чинниками. Визначати роль жіночих образів у творі, уміти розкрити їх. Уміти порівнювати роман із</p>	<p>«Кайдашева сім'я» І.Нечуя-Левицького, «Повія» Панаса Мирного, «Воскресіння» Л.Толстого.</p>

<p>літературі, свідчення великих можливостей у художньому дослідженні дійсності. Співавторство з І. Біликом. Широта представлення народного життя. Шлях Ничипора Варениченка: від правдошукацтва до розбійництва. Жіночі образи, ствердження народних поглядів на духовне здоров'я людини.</p> <p>ТЛ: соціально-психологічний роман.</p>		<p>«Кайдашевою сім'єю» І. Нечуя-Левицького, шукати спільне і відмінне в художній манері прозаїків. Уміти коментувати власне розуміння понять честі, справедливості, людської гідності й можливі способи їхнього ствердження.</p> <p><i>Уміння переконливо й толерантно висловлювати власні судження. Усвідомлення значення для становлення і утвердження людини правильності життєвого вибору.</i></p>	
<p><b>Українська драматургія і театр 70–90-х рр. XIX ст.</b> Від аматорських гуртків до професійного «театру корифеїв», що став «школою життя» (І. Франко). Перші театральні трупи М. Кропивницького та М. Старицького (1882–1883), їхні провідні актори. Родина Тобілевичів та український театр. Тісний зв'язок театру з музикою. Розвиток драматургії: соціально-побутові та історичні драми й комедії М. Старицького, М. Кропивницького, Панаса Мирного та ін. Створення професійного театру «Руська бесіда» в Галичині (1864). Роль І. Франка у становленні національного професійного театру. Популярність «театру корифеїв» в Україні та за її межами. Перша народна артистка України Марія Заньковецька.</p> <p><b>Іван Карпенко-Карий</b> (І. Тобілевич) <b>«Мартин Боруля»</b> Життєвий і творчий шлях. Багатогранність діяльності. Жанрова різноманітність творів: трагікомедії («Сто тисяч», «Мартин Боруля»), сатирична комедія («Хазяїн»), соціально-психологічна драма («Безталанна»), історична трагедія («Сава Чалий»). І. Карпенко-Карий і «театр корифеїв». Драматургічне новаторство письменника. Комедія «Мартин Боруля», її сценічна історія. Дворянство як міф про краще життя. Підміна особистісних етичних цінностей (чесності, порядності, працелюбства) становою приналежністю. Психологічна переконливість розкриття образу Мартина Борулі. Значення творчості І. Карпенка-Карого. ТЛ: поглиблення поняття про жанри драматичного твору.</p>	<p>4</p>	<p>Уміти розповісти, як і коли в Україні виникає «театр корифеїв», хто входив до його складу, про його популярність.</p> <p>Наводити конкретні приклади зв'язку українського театру з музикою.</p> <p>Називати авторів творів, написаних для професійного українського театру.</p> <p><i>Прищеплення любові до театру, розвиток уміння цінувати красу і художню досконалість мистецтва. Виховувати почуття гордості за «театр корифеїв», що зіграв важливу роль у формуванні національної самосвідомості народу.</i></p> <p>Знати основні віхи життєвого і творчого шляху драматурга. Розуміти причини просвітницьких ідейних пріоритетів світогляду письменника. Уміти визначити жанр драматичного твору. Знати зміст п'єси «Мартин Боруля», уміти розповісти про історичну основу твору. Уміти схарактеризувати головного героя, розуміти причини його особистої драми; інші персонажі п'єси. Визначити головний конфлікт твору. Уміти розкрити значення творчості І. Тобілевича для розвитку української драматургії.</p> <p><i>Усвідомлення, що життєва позиція кожного творить стан усього суспільства. Усвідомлення негативних наслідків компромісних рішень (компроміс переконань – шлях до зради).</i></p>	<p>Хорова композиція «Вечорниці» П. Ніщинського, опери С. Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм», М. Лисенка «Тарас Бульба» (музичне мистецтво).</p> <p>«Міщанин-шляхтич» Ж.-Б. Мольєра і п'єси І. Карпенка-Карого.</p>
<p><b>Михайло Старицький</b> <b>«Облога Буші»</b></p>	<p>2</p>	<p>Уміти розкрити значення творчості М. Старицького для розвитку</p>	<p>Переклади творів</p>

<p>Життя і творчість митця. Багатогранність діяльності. Оцінка І. Франком діяльності М. Старицького. Його художня проза. Пригодницький сюжет, драматизм історико-романтичної повісті «Облога Буші». Багатопроблемність твору. Образи та символи в ньому, особливості характеротворення, функція картин природи.</p>		<p>української літератури і театру. Аналізувати твір, характеризувати образи головних героїв.</p> <p><i>Виховання почуття гордості за українську інтелігенцію, яка зіграла вирішальну роль у згуртуванні суспільства, культурному піднесенні України.</i></p> <p><i>Розвиток почуття патріотизму, власної відповідальності за долю батьківщини.</i></p> <p><i>Розвивати вміння цінувати красу і художню досконалість мистецтва.</i></p>	<p>Г.-Х.Андерсена, В.Шекспіра, Дж.Байрона, І.Крилова.</p> <p>Інсценізація творів М.Гоголя, Ю.Крашевського, Е.Ожешко та ін.</p> <p>Історико-пригодницькі романи В.Скотта (зарубіжна література).</p>
<p><b>Борис Грінченко</b> <b>«Каторжна»</b></p> <p>Життя і різножанрова творчість. Багатогранність діяльності. Укладач 4-томного словника української мови, організатор і голова товариства «Просвіта». Тематика поетичних творів. Грінченко-перекладач. І. Франко про Б. Грінченка – «робітника без відпочину» на культурно-освітній ниві. Майстер малої прози. Оповідання «Каторжна». Утвердження прагнення людини до любові, добра. Психологізм твору.</p>	2	<p>Знати і вміти розповісти про велику подвижницьку діяльність Б. Грінченка, тематику його ліричних та епічних творів. Розглядати зміст оповідання «Каторжна». Уміти визначити його основну думку, пояснити причини душевних страждань Докії, розкрити чинники формування її характеру. Пояснити причини неординарного вчинку головної героїні під час пожежі. Висловлювати власні міркування про діяльність Б. Грінченка.</p> <p><i>Усвідомлення важливої ролі наполегливості і працелюбності як вирішальних факторів на шляху до поставленої мети.</i></p> <p><i>Усвідомлення неприйняття зла, жорстокості, помсти у стосунках людей, переваги співчуття, доброзичливості, уваги до ближнього.</i></p>	<p>Переклад Б.Грінченком творів Ф.Шіллера, Г.Гауптмана, М.Метерлінка, Г.Ібсена, Й.Гете, Г.Гейне, В.Гюго, Д.Дефо, О.Пушкіна та ін.</p>
<p><b>Іван Франко</b> <b>«Гімн» («Замість пролога»), «Сікстинська мадонна», «Ой ти, дівчино, з горіха зерня», «Чого являєшся мені...», «Легенда про вічне життя», «Декадент», «Мойсей», «Сойчине крило»</b></p> <p>Письменник, учений, громадський діяч. Багатогранність діяльності в українській культурі, її вплив на культурний і політичний розвиток України. Франко-перекладач. Значення творчості для розвитку української літератури, у пробудженні національної самосвідомості. Творчість І. Франка в музиці. Франко і світова література.</p>	10	<p>Знати життєву біографію митця, уміти окреслити основні сфери його багатогранної діяльності. Сформувати власне ставлення до І. Франка як багатогранну особистість.</p> <p><i>На прикладі життєдіяльності І.Франка формування ціннісного переконання: можливість силою високого духу сягнути світових вершин інтелекту.</i></p>	<p>Переклади творів давньогрецьких поетів, Дж.Мільтона, Байрона, Гете, Гейне, Гюго, Міцкевича та ін.</p> <p>Музика М.Лисенка, С.Людкевича, Б.Лятошинського, А.Кос-Анатольського та ін. до творів І.Франка (музичне мистецтво).</p>
<p>Лірика збірки «З вершин і низин». Загальне уявлення про композицію збірки. Творчість великих майстрів Відродження; символ вічної жіночності, материнства, краси; суперечки про роль краси і користі («Сікстинська мадонна»). Франкова концепція поступу людства, вираз незламного оптимізму («Гімн» («Замість пролога»).</p>		<p>Уміти пояснювати багатозначність понять «вершини» і «низини» у назві збірки. Називати твори (цикли) з неї, ідеї яких є актуальними сьогодні.</p> <p>Аналізувати поезії, вміти визначити і пояснити символіку «Гімну», вміти розкрити значення поняття «вічний революціонер».</p>	<p>І. Труш, «Іван Франко», А. Базилевич, ілюстрації до творів І. Франка</p>

<p>Поетична збірка «Зів'яле листя»: «Ой ти, дівчино, з горіха зерня», «Чого являєшся мені...». Місце любовної теми у творчості І. Франка. Життєві імпульси появи творів (автобіографічність). Широка емоційна гама почуттів ліричного героя, ствердження невмирущості людських почуттів, ідеалу кохання.</p> <p>Філософська і громадянська поезія. Змістовий зв'язок «Легенди про вічне життя» з поезією «Зів'ялого листя». Драматизм людських стосунків, роздуми про взаємність кохання. «Декадент» – поетичне кредо І. Франка. Вираження життєствердної позиції ліричного героя-митця.</p> <p>Поема «Мойсей» – одна з вершин творчості І.Франка. Проблематика твору: історичний шлях нації, визначна особистість як її провідник, пробудження національної свідомості, історичної пам'яті. Пролог до поеми – заповіт українському народові.</p> <p>ТЛ: філософська поезія, терцини, гімн, сонет.</p>	<p><i>Усвідомлення облагороджуючого впливу мистецтва на людину. Формування віри в людство.</i></p> <p>Уміти аналізувати поезії, визначати літературні і фольклорні начала, пояснювати образи-символи. <b>Вивчити напам'ять: 2 поезії (на вибір).</b></p> <p><i>Усвідомлення того, що любов – найвеличніше із людських почуттів, яке необхідно берегти.</i></p> <p>Уміти пояснити використання біблійних мотивів і образів, умовність художнього світу легенд і притч. Сформулювати провідну думку «Легенди...» Характеризувати вірш «Декадент», висловлювати власні роздуми про мету і сенс художньої творчості людини</p> <p><i>Усвідомлення драматизму людського життя. Усвідомлення того, що українці – представники народу, що «вгору йде», що відкидає занепад у будь-якій формі.</i></p> <p>Уміти з'ясувати основну сюжетну лінію твору, визначати найнапруженіші фрагменти. Пояснити біблійну основу сюжету. Розкрити алегоричність образу Мойсея, передати зміст його сумнівів, роздумів. Висловлювати власні міркування про майбутнє свого народу.</p> <p><i>Осмислення поняття нації та її історичного поступу.</i></p>	<p>(образотворче мистецтво).</p> <p>Цикли любовної лірики в Овідія, Катулла, Данте, Ф. Петрарки, А. Міцкевича (зарубіжна література).</p> <p>Скульптура «Мойсей» Мікеланджело як поштовх до написання поеми. Опери «Мойсей» та «Назон» А. Тенберга, «Мойсей» (за І. Франком) М. Скорика. Повість «Авірон» Г. Хоткевича.</p>
<p>Проза І. Франка. Ідеї, проблеми прозової творчості. Художні шукання прозаїка. Франко й український модернізм. Новела «Сойчине крило» – жіноча доля в новітній інтерпретації. Образ героя-адресата – уособлення боротьби між «естетикою» і «живим чоловіком». Гуманізм новели. Роль І.Франка у розвитку драматургії і театру. («Украдене щастя»).</p> <p>Значення творчості І. Франка, її актуальність.</p> <p>ТЛ: поняття про модернізм.</p>	<p>Уміти назвати основні прозові твори митця. Розглянути і прокоментувати композицію і сюжет новели «Сойчине крило». Розкрити образ Марії, його неоднозначність. Схарактеризувати образ героя-адресата. Уміти визначити основні морально-етичні проблеми новели та висловити власну оцінку твору. Мати загальне уявлення про драматургію І. Франка.</p> <p>Назвати коло тих художніх, філософських, історико-політичних проблем, які актуальні й сьогодні.</p> <p><i>Усвідомлення неминуості перемоги добра над злом, «великодушності над невдячністю».</i></p> <p><i>Шанобливе ставлення до творчості І.Франка – як до великого надбання українського народу. Усвідомлення внеску І.Франка у</i></p>	<p>Фільм «І. Франко» М. Лебедева.</p>

<p align="center"><b>УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА 1910-х років</b></p> <p>Домінуючі особистісні чинники у світогляді людини на рубежі віків. Посилення зв'язку з культурою Європи, активні націотворчі процеси. Основні риси українського модернізму (О. Кобилянська, М. Коцюбинський, В. Стефаник, Леся Українка, М. Вороний, В. Винниченко). Альманах «З-над хмар і з долин», угруповання «Молода муза» – зв'язок із зарубіжною літературою, «нова школа» у прозі, «нова» драма на рубежі століть.</p> <p align="center"><b>Михайло Коцюбинський</b> <b>«Intermezzo», «Тіні забутих предків»</b></p> <p>Життя і творчість, гуманізм світогляду. Жанр новели у творчості М. Коцюбинського. Еволюція художньої свідомості: від просвітницьких орієнтацій і реалізму до модернізму. Значення стильового новаторства М. Коцюбинського для української літератури.</p> <p>Психологічна новела «Intermezzo» з жанровими ознаками «поезії у прозі». Автобіографічна основа. Проблеми душевної рівноваги, повноцінного життя, специфіки творчого процесу. Психологічно переконливе розкриття внутрішнього стану людини. Символічні образи, ускладнена метафора. Поетика імпресіонізму.</p> <p>Повість «Тіні забутих предків».</p> <p>Трагічна доля Івана й Марічки як наслідок суперечності між мрією та дійсністю. Світ людини у зв'язку зі світом природи. Фольклорне тло твору. Образи й символи твору. Образи Івана та Марічки як втілення романтичної ідеї незнищенності кохання.</p> <p>ТЛ: психологічна новела, «поезія в прозі», імпресіонізм.</p>	6	<p align="center"><i>світову культуру, поступ.</i></p> <p>Мати загальне уявлення про модерністські тенденції в українській літературі 1910-х років. Учитися знаходити необхідну інформацію в довідкових виданнях і користуватися нею.</p> <p>Знати основні події життєвого і творчого шляху письменника. Уміти розпізнавати і характеризувати новелістичний твір. Мати уявлення про імпресіонізм у літературі та образотворчому мистецтві.</p> <p>Визначити проблематику «Intermezzo», пояснити глибокий психологізм новели, особливості її композиції. Аналізувати імпресіоністичну поетику: роль пейзажу, звукових образів, світлотіні. Знайти й пояснити символічні образи, ускладнені метафори. Розкрити образотворчі засоби: внутрішній монолог, прийом контрасту.</p> <p>Знати зміст повісті «Тіні забутих предків». Уміти пояснювати образи і символи твору, аналізувати образи Марічки та Івана, розкрити пантеїзм світобачення героїв, виражений через побут, звичаї, обряди, почуття, мораль. Уміти показати протиставлення реалій життя внутрішньому світові душевно багатих натур. Пояснити роль образу природи у творі. Схарактеризувати мовний колорит повісті.</p> <p align="center"><i>Усвідомлення гуманізму як основи світоглядних переконань розвиненої особистості, оптимізму і життєствердження як важливих духовних цінностей буття. Усвідомлення краси природи, її благотворного впливу на людину. Співчуття, співпереживання як важливі риси гуманістичних поглядів людини. Усвідомлення краси глибокого почуття, краса природи гуцульського краю.</i></p>	<p>Зарубіжна література початку ХХ ст. Європейський літературний імпресіонізм (К.Гамсун, А.Чехов). Малярство художників-імпресіоністів П. Сезанна, К.Моне, К.Піссаро, О.Ренуара. Український імпресіонізм (М.Бурачек, «Овини») (образотворче мистецтво).</p> <p>«Ромео і Джульєтта» В.Шекспіра.</p> <p>«Intermezzo» М. Скорика (музика).</p>
<p align="center"><b>Ольга Кобилянська</b> <b>«Земля»</b></p> <p>Життя і творчість. Формування світогляду письменниці (вплив європейської культури, українського феміністичного руху). Її проза – модель раннього українського модернізму. Жанрові особливості, провідні теми та ідеї. Краса вільної душі, аристократизм духу як провідні мотиви.</p> <p>«Земля» – психологічне трактування вічних проблем:</p>	5	<p>Знати основні віхи життєвого і творчого шляху О. Кобилянської. Знати сюжет повісті «Земля». Уміти визначати основні проблеми твору, характеризувати образи-персонажі у їхньому порівнянні (Михайло, Сава, Марійка, Івоніка, Анна, Рахіра, Петро та ін.), аналізувати соціальні та біологічні фактори характеротворення, виділяти елементи детективного сюжету, пояснювати символіку твору (образ землі), пояснювати композиційно-характеротворчий принцип</p>	<p>Твори Ф.Ніцше, Ф.Шіллера, Й.-В.Гете, Г.Ібсена, Г.Гейне, К.Гамсуна, І.Тургенєва, Ф.Достоевського, М.Метерлінка.</p>



<p>людини і землі, злочину та кари. Модерністське трактування сакральності зв'язку людини із землею. Трагічна історія родини Федорчуків – новітня інтерпретація християнського мотиву братовбивства. Михайло і Сава – протилежні психологічні типи; Марійка та Івоніка – уособлення цінності народної моралі, Сава і Рахіра – духовної деградації. Трагедія шляхетної, чутливої душі в жорстоких обставинах тогочасного сільського життя (образ Анни). Глибокий психологізм і символізм твору як новаторство О. Кобилянської.</p>		<p>контрасту.</p> <p><i>Усвідомлення глибинної пов'язаності, шанобливого ставлення до землі, поваги до праці селянина.</i></p> <p><i>Усвідомлення неможливості для людини бути щасливою, досягнувши мети шляхом злочину.</i></p> <p><i>Осудження злочину як протиправної, ворожої для людини дії, як духовної деградації особистості.</i></p>	
<p><b>Василь Стефаник</b> <b>«Камінний хрест»</b></p> <p>Життя і творчість. Новаторство письменника. «Камінний хрест» – психологічне розкриття теми еміграції. Історична основа твору. Сюжетно-композиційні особливості. Трагічна подія – композиційний центр новел Стефаника. Драматизм конфлікту, емоційна заостреність зображуваного. Багатозначність символічних образів. Камінний хрест – уособлення долі людини. Ідея нерозривної єдності Івана Дідуха з полем, рідною землею. Останній танець Івана Дідуха перед від'їздом з села як символ трагізму і розпачу прощання з рідним краєм.</p> <p>ТЛ: експресіонізм.</p>	2	<p>Знати основні віхи життєвого і творчого шляху письменника. Уміти прокоментувати зміст новели «Камінний хрест» як модерністського твору, пояснювати сюжетно-композиційні особливості, емоційно напружений драматизм ситуації. Схарактеризувати образ головного героя Івана Дідуха. Уміти розкрити історичну основу новели, пояснити багатозначність символіки камінного хреста, горба, прізвища головного героя.</p> <p><i>Виховання співчуття, співпереживання до людини в драматичних напружених життєвих ситуаціях. Усвідомлення того, що прагнення готовності допомогти є виявом громадянської позиції людини.</i></p>	<p>Європейський експресіонізм (Ф.Кафка, М.Шагал, Г.Кайзер) (зарубіжна література).</p> <p>Еміграція українців за кордон наприкінці XIX – початку XX ст. (історія України).</p> <p>Віршовий цикл «До Бразилії» І. Франка.</p>
<p><b>Лєся Українка (Лариса Косач)</b> <b>«Contra spem spero!», «І все-таки до тебе думка лине...», «Хвиля», «Стояла я і слухала весну...», «Уста говорять: «Він навіки згинув!..»», «Лісова пісня»</b></p> <p>Життєвий і творчий шлях. Роль родини, культурного оточення і самоосвіти у формуванні світобачення письменниці. Збірка поезій «На крилах пісень», її висока оцінка І. Франком. Основні цикли поезій. Неоромантизм як основа естетичної позиції Лєсі Українки. «Contra spem spero!» як світоглядна декларація сильної вольової особистості. Символічність, романтичні образи, образотворчий прийом контрасту. Громадянська лірика («І все-таки до тебе думка лине...»). Пейзажна та інтимна лірика («Стояла я і слухала весну...», «Хвиля», «Уста говорять: «Він навіки згинув!..»»). Драма-феєрія «Лісова пісня». Фольклорно-міфологічна основа сюжету. Символічність образів Мавки і дядька Лева –</p>	8	<p>Знати основні віхи життєвого і творчого шляху письменниці. Уміти розкрити основні теми і мотиви віршів, схарактеризувати композиційні й ритмомелодичні особливості, образи-символи, алегоричні образи.</p> <p>Уміти визначити основні проблеми, порушені в «Лісовій пісні», розкрити фольклорну основу сюжету, схарактеризувати образи. Порівнювати образи Мавки й Килини. Уміти показати на прикладах з тексту духовну бідність Килини й матері Лукаша, їхню меркантильність, байдужість до краси, природи, мистецтва. Розкрити красу глибокого почуття, антигуманність меркантильності та користолубства. Висловити власні судження про життя і творчість Лєсі Українки.</p> <p><b>Вивчити напам'ять: «Contra spem spero!».</b></p> <p><i>Виховання шани і поваги до життя-подвигу славетної українки.</i></p>	<p>Поезія Г.Гейне. Типологічна спільність «Лісової пісні» із західно-європейською драмою (М.Метерлінк, Г.Гауптман).</p> <p>«Лісова пісня» Лєсі Українки і «Тіні забутих предків» М.Коцюбинського.</p> <p>Музика П.Чайковського, Ф.Шопена, Т.Шумана, Л.Бетховена – улюблених композиторів Лєсі Українки.</p> <p>Живопис І.Айвазовського,</p>

<p>уособлення духовності і краси. Мати Лукаша й Килина – антиподи головної героїні Мавці. Симбіоз високої духовності і буденного прагматизму в образі Лукаша. Природа і людина у творі. Неоромантичне утвердження духовно-естетичної сутності людини, її творчих можливостей. Конфлікт між буденним життям і високими пориваннями душі особистості, дійсністю і мрією. Почуття кохання Мавки й Лукаша як розквіт творчих сил людини. Художні особливості драми-феєрії.</p> <p>ТЛ: неоромантизм, драма-феєрія.</p>		<p><i>Усвідомлення духовної цінності неоромантичного світогляду. Розуміння того, що любити «слово у вірші» – могутній засіб впливу на духовність, інтелект людини. Розвиток естетичного смаку. Усвідомлення кохання як життєствердного почуття, творчої сили, що стимулює духовне піднесення, збагачення, розквіт людини. Вміти бачити переваги високої духовності над буденністю.</i></p>	<p>О.Мурашка, який любила Леся Українка.</p>
<p><b>Микола Вороний</b>  <b>«Іванові Франкові», «Блакитна Панна», «Інфанта»</b>  Життя і творчість, багатогранна діяльність. М. Вороний – ідеолог модернізації української літератури. Його творчість – перша декларація ідей і форм символізму. Зміст і художні особливості поезії М. Вороного. Мотив необхідності для поета бути «цілим чоловіком» («Іванові Франкові»). Єдність краси природи і мистецтва («Блакитна Панна»). Узагальнено-ідеалізований жіночий образ як сюжетний центр вірша. Згадка про революцію як данина естетиці доби соціальних перетворень («Інфанта»).</p> <p>ТЛ: символізм.</p>	<p>2</p>	<p>Знати основні віхи життєвого і творчого шляху М. Вороного. Уміти розпізнати символічний твір серед інших, характеризувати тематику і проблематику віршів М. Вороного, визначати їхні жанрові і ритмомелодичні особливості. Уміти вказати на художні ознаки символізму у творі. Розкрити неоромантичне звеличення краси природи у вірші «Блакитна Панна». Передати власні почуття від вірша. Аналізувати поетику символізму у вірші «Інфанта».</p> <p><b>Вивчити напам'ять: «Блакитна Панна».</b></p> <p><i>Розуміння того, що національна свідомість – важливий фактор громадянської позиції кожного. Цінування краси поетичного слова, його здатності об'єднувати людей роздумами над вічними проблемами життя.</i></p>	<p>Вплив французького (Ш.Бодлер, А.Рембо, П.Верлен.) і російського (К.Бальмонт, О.Блок, В.Брюсов) символізму на творчість М.Вороного.</p>
<p><b>Олександр Олесь (О. Кандиба)</b>  <b>«З журбою радість обнялась...», «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..», «По дорозі в Казку»</b>  Життя і творчість, світоглядні переконання. Неоромантичні, символістські тенденції у творчості («З журбою радість обнялась...»). Прагнення гармонії людини і природи («Чари ночі»). Музичність, звукова виразність поезій. Майстерність у відтворенні настрою і почуття. Експресивне висловлювання патріотичних почуттів («О слово рідне! Орле скутий!..»)  Символізм драматичного етюду «По дорозі в Казку». Дорога в казку – символ духовних поривань людини до кращого життя. Проблема вождя і маси. Лідер – духовно сильна особистість. Трагічна суперечність між духовністю, мрією і жорстокістю.</p> <p>ТЛ: драматичний етюд.</p>	<p>3</p>	<p>Знати основні події життєвого і творчого шляху письменника. Уміти визначати провідні мотиви поезій, пояснювати ритмомелодичні особливості, художні засоби (контраст, антитеза, символіка тощо), визначати поетичні жанри, проаналізувати образи. Висловлювати власні судження з приводу художніх особливостей поезії митця.</p> <p>Знати зміст етюду «По дорозі в Казку». Уміти визначити його тему, проблеми, розкрити власне розуміння образів-символів, зокрема символ дороги в Казку. Сформулювати відповідь на питання: «Казка життя людства – вимисел чи реальність?». Порівняти драматичний етюд «По дорозі в Казку» і поему «Мойсей» І.Франка. Уміти висловити власні міркування з приводу порушених у творі проблем (лідерства, шляхів успішного досягнення мети).</p> <p><b>Вивчити напам'ять: «Чари ночі».</b></p> <p><i>Розуміння, що свобода і незалежність особистості є обов'язковою</i></p>	<p>Шевченківські мотиви, біблійно-християнська символіка в поезії Олександра Олесь.</p> <p>Перегуки з творчістю Дж.Байрона, П.Б.Шеллі.</p> <p>«По дорозі в Казку» Олександра Олесь і «Мойсей» І. Франка.</p> <p>Перегуки з творчістю М.Метерлінка, Г.Гауптмана, Г.Ібсена, М. Горького (ранній період) (зарубіжна література).</p> <p>Ідеї філософії Ф.Ніцше.</p>

		<i>умовою творчості митця. Усвідомлення того, що любов до рідного краю – джерело творчої наснаги. Усвідомлення мрії як прагнення людини жити краще, спонуки до активної діяльності. Осмислення благородства вчинків, які здійснюються заради щастя людей.</i>	
<b>Володимир Винниченко</b> <b>«Момент»</b> Життя і творчість, громадська і політична діяльність. Прозові і драматичні твори. Перший український науково-фантастичний роман «Сонячна машина». Популярність Винниченка-драматурга на світовій сцені. Поєднання в новелі «Момент» реалістичного змалювання дійсності та філософського підтексту (плинність життя, щастя людини, мить – частинка вічності тощо). Образ Панни – утілення ідеї вічної жіночності, краси. Імпресіонізм новели. Значення літературно-художньої спадщини В.Винниченка.  ТЛ: неореалізм, психологічна драма.	3	Знати основні моменти життєвого і творчого шляху письменника, про його громадську та політичну діяльність. Знати зміст, тематику й проблематику новели «Момент». Уміти розкрити філософський підтекст новели. Схарактеризувати образ Панни, роль героя-оповідача, аргументовано передати власні роздуми, судження про миттєве і вічне, сенс життя, щастя людини; розкрити імпресіоністичну поетику твору. Висловлювати свої судження про актуальність для нашого часу порушених письменником проблем, аргументувати їх прикладами з тексту. Уміти означити місце В.Винниченка в українській та зарубіжній літературах.  <i>Усвідомлення художнього слова як увічного для поколінь досвіду життя людини, її думок, переживань, театру як школи виховання почуттів.</i>	Науково-фантастичний роман у зарубіжній літературі (О.Толстой, Г.Уеллс, Р.Бредбері, С.Лем) і “Сонячна машина” В.Винниченка.  Західноєвропейський і російський модернізм (Г.Ібсен, М.Метерлінк, Г.Гауптман, А.Чехов) (зарубіжна література).
<b>Література рідного краю</b> Ознайомлення з художніми творами митців рідного краю (відповідно до вікових зацікавлень десятикласників).	2	Уміти самостійно характеризувати твори письменників-земляків, висловлювати свої судження про них.	
<b>Узагальнення та систематизація вивченого</b> Бесіда про вивчені твори української літератури.	4	Уміти характеризувати вивчений період української літератури з точки зору ідейно-художніх особливостей найпоказовіших творів, висловлювати власні судження про них, пояснювати їхню актуальність для нашого часу.	

**Для додаткового (самостійного) читання:**

І.Нечуй-Левицький. «Дві московки», «Микола Джеря», «Хмари», «Над Чорним морем».  
Панас Мирний. «Лихі люди», «Повія».  
І.Карпенко-Карий. «Хазяїн», «Сава Чали», «Наймичка» .  
Б.Грінченко. Оповідання.  
М.Старицький. Поезії, «Молодість Мазепи», «Кармелюк», «Богдан Хмельницький», «Галан».  
І.Франко. «Перехресні стежки», «Терен у носі».  
М.Коцюбинський. «Сміх», «Сон», «Дебют», «Хвала життю», «На острові», «Під мінаретами».  
О.Кобилянська. «Людина», «Царівна», «Некультурна», «Valse melancholique», «Битва», «У неділю рано зілля копала».  
В.Стефаник. «Новина», «Марія», «Катруся», «Святий вечір».  
Леся Українка. Поезії, «Кассандра», «Одержима», «Бояриня».

М.Вороний. Поезії.  
Олександр Олесь. Поезії.  
В.Винниченко. «Раб краси», «Чорна Пантера і Білий Ведмідь», «Сонячна машина», «Записки кирпатого Мефістофеля».  
Я.Щоголев. Поезії.  
В.Самійленко. Поезії.  
О.Маковей. Оповідання.  
П.Карманський. Поезії.  
В.Пачовський. Поезії.  
С.Васильченко. «Галант».  
С.Черкасенко. «Казка старого млина».  
Г.Хоткевич. «Авірон», «Камінна душа».  
Р.Горак. «Тричі мені являлася любов».  
Р.Іваничук. «Шрами на скалі».  
Н.Бічужа. «Біла вілла».  
М. Олійник. «Дочка Прометея».  
В. Суходольський. «Народна артистка».

## 11 клас

Усього – 70 год. На тиждень – 2 год.

Текстуальне вивчення – 62 год.

Розвиток мовлення – 4 год.

Позакласне читання – 2 год.

Резервний час – 2 год.

Зміст навчального матеріалу	Год.	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Додатки: Мистецький контекст. Міжпредметні зв'язки
<p style="text-align: center;"><b>УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА 1920-1930 рр.</b> <b>ВСТУП</b></p> <p>Складні суспільно-історичні умови розвитку української літератури ХХ ст., основні стилеві напрями (модернізм, соцреалізм, постмодернізм). Українська література ХХ ст. як новий етап в історії національної культури. Актуалізація проблем: митець і влада, свобода творчості. Силеве розмаїття мистецтва 1920-х років. Поняття «розстріляне відродження», домінування соцреалістичної естетики в 1930-ті роки.</p> <p>ТЛ: «розстріляне відродження».</p>	1	<p>Знати про історичні та суспільні умови розвитку літератури в ХХ ст., основні напрями, стилеве розмаїття мистецтва 1920-х років. Пригадати імена і твори письменників ХХ ст., що вивчалися раніше. Називати основні літературні організації, угруповання 1920-х років. Знати і вміти розповідати про масові репресії письменників в 1930-ті роки, втручання влади в мистецький процес. Уміти пояснювати поняття «розстріляного відродження».</p> <p><i>Розвиток допитливості, вміння шукати необхідну інформацію.</i></p>	<p>Український живопис 1910-1930-х років. Зарубіжна література цього періоду.</p>
<p style="text-align: center;"><b>ПОЕЗІЯ</b></p> <p>Провідна роль поезії у 1920-ті роки. Потужне ліричне самовираження, емоційне переживання пореволюційної епохи, її духовних катаклізмів.</p> <p style="text-align: center;"><b>Павло Тичина</b> <b>«Арфами, арфами...», «О панно Інно...», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Одчиняйте двері...», «Пам'яті тридцяти»</b></p> <p>Найбільший модерніст 1920-х років. Звернення до «вічних» тем, культура віршування, потужне ліричне «Я» як символ нової людини, життєствердний пафос, поєднання тенденцій символізму, неоромантизму, експресіонізму, імпресіонізму. Феномен «кларнетизму». Наскрізна оптимістична тональність, життєствердна настроєвість (зб. «Соняшні кларнети»). Художнє відтворення національно-визвольного пробудження народу, уславлення борців за вільну Україну («Пам'яті тридцяти»).</p>	3	<p>Розуміти основні тенденції української поезії 1920-х років, її «вітаїстичність», уміти це пояснити. Називати провідних поетів 1920-х років. Розвивати навички аналізу ліричних творів.</p> <p>Знати й уміти розповідати про трагізм творчої долі П. Тичини. Називати його ранні збірки. Характеризувати основні мотиви і стилеві тенденції ранньої творчості. Аналізувати поезію, виокремлювати основні мотиви, особливі ознаки індивідуального стилю. Уміти давати власну оцінку творчості П. Тичини.</p> <p><b>Вивчити напам'ять: «Арфами, арфами...», «О панно Інно...»</b></p> <p><i>Розвиток естетичного смаку, культури образного бачення. Осмислення зв'язку внутрішньої свободи митця з процесом його творчості.</i></p>	<p>Творчість поетів Ш.Бодлера, Т.С.Еліота, Р.М. Рільке, П.Верлена, А.Рембо; художників М.Жука, А.Петрицького, В. і Ф. Кричевських та ін. Малярські роботи П.Тичини, музика в його житті. Музика Б.Фільца, М.Вериківського, П.Синиці, Г.Ляшенка та ін. на слова П.Тичини.</p>

ТЛ: вітаїстичність, експресіонізм (повторення), кларнетизм.			
<p><b>Літературний авангард (Михайль Семенко)</b> Авангардні тенденції в українській поезії 1920-х років. Поет-футурист, сміливий експериментатор, впроваджувач Урбаністичні мотиви його лірики, їхня змістова новизна, деструкція класичної форми («Бажання», «Місто», «Запрошення»)</p> <p>ТЛ: авангард, футуризм, деструкція.</p>	1	<p>Розуміти авангардні експерименти поезії 1920-х років, їхній новаторський, пошуковий характер, уміти розповісти про це. Розвивати вміння виокремлювати основні мотиви, головну думку, характеризувати настрій, ритм поезій. Пояснити розуміння термінів «авангард», «футуризм», «деструкція», значення творчості М.Семенка для розвитку української поезії.</p> <p><i>Розвиток креативного мислення.</i></p>	Український малярський футуро-авангард. О.Архипенко, «Карусель П'єро». Італійський і російський поетичний футуризм. М.Семенко – скрипаль.
<p><b>«Київські неокласики». Микола Зеров («Київ – традиція»), Максим Рильський («Молюсь і вірю...», «Солодкий світ!..»)</b> Група «київських неокласиків». Їхнє творче кредо, орієнтація на традицію, класичну форму вірша. Приналежність до групи М. Зерова, М. Рильського. Різногранний творчий шлях митців. Філософічність, афористичність їхньої лірики. Мотиви пошуків душевної рівноваги, краси в житті та в душі, вітаїзм, сповідальність.</p> <p>ТЛ: філософічність, сонет.</p>	2	<p>Знати про групу і творчість «київських неокласиків», основне з творчих біографій М. Зерова й М. Рильського. Розвивати вміння виразно й усвідомлено читати, аналізувати поезії, навички визначення основних ознак індивідуального почерку, провідних мотивів і настроїв. Уміти пояснювати смислову і настроєву значущість деталі, образу. Висловлювати власні думки з приводу поетичної майстерності, філософічності поетичного самовираження М. Зерова й М. Рильського.</p> <p><b>Вивчити напам'ять: 1 поезію (на вибір).</b></p> <p><i>Розвиток відчуття естетики поетичного образу, урівноваженості і філософської самозаглибленості при зіткненні з життєвими проблемами.</i></p>	Традиція Ш.Бодлера, А.Рембо, П.Верлена.
<p><b>Євген Плужник</b> <b>«Для вас, історики майбутні...», «Вчись у природі творчого спокою...», «Ніч... а човен – як срібний птах!..», «Річний пісок...»</b> Один із провідних поетів “розстріляного відродження”. “Громадянський інтим”, сповідальність, ліричність, філософічність лірики. Урівноваженість душевного стану ліричного героя, мотив туги за минуністю краси, гармонією світу і людини, мить і вічність у чуттєвому вираженні.</p> <p>ТЛ: поглиблення поняття про ліричного героя.</p>	2	<p>Знати творчу біографію Є. Плужника, про його основні твори. Розповісти про поета, його трагічну долю. Аналізувати вірші. Визначати спільне і відмінне у поезіях Є. Плужника і М.Рильського, П.Тичини.</p> <p><b>Вивчити напам'ять: 1 поезію (на вибір).</b></p> <p><i>Усвідомлення зовнішнього спокою, урівноваженості як ознак душевного стоїцизму, опірності неприйнятним життєвим обставинам. Розвиток уміння сприймати явища, події у зіставленні, порівнювати їх.</i></p>	Герметична поезія В.Свідзінського. Імпресіонізм в українському живописі 1920-х років (П.Нілус, Д.Бурлюк, М.Бурачек, О.Мурашко та ін.) (образотворче мистецтво).
<p><b>ПРОЗА</b> Жанрово-стильове розмаїття. Нові теми, проблеми. Часткова ідеологічна заангажованість, її експериментаторські модерністичні пошуки, опертя на національну і європейську</p>		Знати про розвиток української прози 1920-х років, її представників.	Типологічний зв'язок та вплив прози К.Гамсуна, М.Пруста, С.Пшибишевського.

<p>традиції. Зв'язок із поезією.</p> <p><b>Микола Хвильовий</b> (М. Фітільов) <b>«Я (Романтика)»</b></p> <p>Життєвий і творчий шлях. Провідна роль у літературному житті 1920-х років. Романтичність світобачення. Участь у ВАПЛІТЕ, у дискусії 1925-1928 рр. «Я (Романтика)» – новела про добро і зло в житті та в душі. Проблема внутрішнього роздвоєння людини між гуманізмом і обов'язком.</p>	2	<p>Розповідати біографію Миколи Хвильового, про його провідну роль у літературному житті 1920-х років.</p> <p>Пояснювати присвяту до новели. Розкрити символічність образу матері, проблему вибору між гуманізмом і фанатизмом. Уміти визначати жанр твору, відрізнити реальне та уявне в ньому, характеризувати образ ліричного «Я».</p> <p><i>Усвідомлення переваги гуманізму над будь-якими ідеологіями, складності морально-етичного вибору, вміння передбачити його наслідки.</i></p>	<p>Вплив Ф.Достоевського, А.Белого, Б.Пільяка, Максима Горького, французького модернізму на Миколу Хвильового (зарубіжна література).</p>
<p><b>Юрій Яновський</b> <b>«Шаланда в морі», «Дитинство»</b> (з роману «Вершники»)</p> <p>Творча біографія митця. Роман у новелах «Вершники». Ідея нетлінної вартості національних основ буття, спадковості поколінь, духовної пам'яті («Дитинство»). Ствердження високих загальнолюдських ідеалів вірності й кохання, відданості громадянському обов'язку («Шаланда в морі»).</p> <p>ТЛ: роман у новелах.</p>	2	<p>Знати творчу біографію письменника.</p> <p>Удосконалити навички аналізу художнього твору, уміння пояснювати роль художніх засобів у ньому. Висловлювати своє ставлення до проблеми збереження своїх коренів, небезпеки їхньої втрати; до високих загальнолюдських ідеалів.</p> <p><i>Усвідомлення важливості збереження родових, родинних зв'язків, духовного опертя на вселюдські, гуманістичні цінності.</i></p>	<p>Ю. Яновський і Микола Хвильовий.</p> <p>Вплив європейського неоромантизму (Р.Кіплінг, Джек Лондон, Дж.Конрад) (зарубіжна література).</p> <p>Типологічна спорідненість із поетикою українського народного епосу.</p>
<p><b>Валер'ян Підмогильний</b> <b>«Місто»</b></p> <p>Автор інтелектуально-психологічної прози, перекладач. Світовий мотив підкорення людиною міста, самоутвердження, інтерпретовані на національному матеріалі. Зображення «цілісної» людини: в єдності біологічного, духовного, соціального.</p> <p>ТЛ: екзистенціалізм, маргінальність, іронія.</p>	3	<p>Знати творчу біографію письменника.</p> <p>Розуміти вплив цивілізаційних процесів на людину, психологічну мотивацію вчинків Степана Радченка та інших дійових осіб, іронічність авторської оповіді. Характеризувати маргінальний образ українського інтелігента. Уміти аналізувати світоглядну і психологічну еволюцію його характеру, пояснювати роль жіночих образів у романі. Висловлювати власну думку про способи самоствердження людини.</p> <p><i>Усвідомлення моральних, психологічних аспектів самоствердження людини.</i></p>	<p>Вплив А.Франса, Г.Флобера, Гі де Мопассана, Оноре де Бальзака (зарубіжна література).</p> <p>Філософія Ф.Ніцше, А.Шопенгауера, С.К'єркегора.</p>
<p><b>Остап Вишня</b> (Павло Губенко) <b>«Моя автобіографія», «Сом»</b></p> <p>Трагічна творча доля українського гумориста, велика популярність і значення його усмішок у 1920-ті роки. Оптимізм, любов до природи, людини, м'який гумор як риси індивідуального почерку Остапа Вишні.</p> <p>ТЛ: усмішка.</p>	2	<p>Знати про гумористичну, сатирично-викривальну традицію української літератури (фольклор, С.Руданський, Л.Глібов, І.Нечуй-Левицький, І.Карпенко-Карий, В.Самійленко). Аналізувати усмішки, пояснювати їх жанрові особливості.</p> <p><i>Усвідомлення оптимістичної ролі гумору в житті людини. Розвиток самокритичності, спроможності проводити доречні аналогії.</i></p>	<p>«Записки мисливця» І.Тургенєва.</p>

<p align="center"><b>ДРАМАТУРГІЯ</b></p> <p>Розвиток національного театру («Березіль» Леся Курбаса, Харківський театр ім. І.Франка), драматургії 1920–1930 рр. (від ідеологічних агіток до психологічної драми). П'єси В.Винниченка, М.Куліша, І.Дніпровського, І.Кочерги, Я.Мамонтова на перетині традицій «корифеїв», зарубіжної класики і модерної драматургії.</p> <p align="center"><b>Микола Куліш</b> <b>«Мина Мазайло»</b></p> <p>Життєвий і творчий шлях митця. Зв'язок із театром Л.Курбаса. Національний матеріал і вселюдські, «вічні» мотиви та проблеми у п'єсах .</p> <p>Сатирична комедія «Мина Мазайло». Особливості сюжету. Розвінчання національного нігілізму, духовної обмеженості на матеріалі українізації (Мина, Мокій, дядько Тарас, тьотя Мотя). Сатиричне викриття бездуховності обивателів, що зрікаються своєї мови, культури, родового коріння. Драматургічна майстерність автора у створенні комічних характерів і ситуацій, у побудові діалогів та ремарок, у мовній характеристиці героїв. Сценічне втілення. Актуальність п'єси у наш час.</p> <p>ТЛ: сатирична комедія.</p>	3	<p>Розуміти особливості розвитку драматургії й театру 1920-х років. Уміти розповісти про це, проводити аналогії з іншими явищами культури.</p> <p>Знати і вміти розповісти творчу біографію драматурга, про його зв'язок з театром Леся Курбаса. Знати і розуміти зміст п'єси. Розуміти умовність часу і місця дії у ній. Аналізувати п'єсу, визначати і коментувати проблеми, порушені в ній, характеризувати образи дійових осіб, засоби створення комічних ситуацій. Обговорювати актуальність проблем, порушених у п'єсах М. Куліша.</p> <p><i>Розвиток гнучкості і логічності мислення, застосування відомостей, отриманих раніше. Усвідомлення своєї приналежності до рідного народу.</i></p>	<p>Національний і зарубіжний театр 20-30-х років.</p> <p>Спорідненість із драматургією Г.Ібсена, Б.Шоу, Б.Брехта (зарубіжна література).</p>
<p align="center"><b>ЛІТЕРАТУРА В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ (до 1939 р.)</b></p> <p>Автономність, відкритість зарубіжним традиціям і новітнім процесам, високий розвиток літератури в Західній Україні до 1939 р.</p> <p align="center"><b>Богдан-Ігор Антонич</b> <b>«Зелена євангелія», «Різдво»</b></p> <p>Коротко про митця. Аполітичність, наскрізна життєствердність, метафоричність і міфологізм поезій. Лемківська конкретика як джерело образних асоціацій. Поєднання язичницьких мотивів із християнськими; міфологічність образу, екзотика лемківського краю в контексті вселюдських мотивів.</p> <p>ТЛ: міфологізм, асоціативність.</p>	1	<p>Мати загальне уявлення про розвиток української літератури в Західній Україні до 1939 р., назвати її основних представників. Творчо використовувати довідкові матеріали, словники для поглиблення знань із певної теми.</p> <p>Розповідати про митця. Удосконалювати вміння давати загальну характеристику творчості письменника. Виразно й усвідомлено читати поезії, визначати головні мотиви, ідеї, коментувати їх, давати власну оцінку.</p> <p><b>Вивчити напам'ять: 1 вірш (на вибір).</b></p> <p><i>Розвиток уміння знаходити необхідну інформацію, порівнювати різні явища, сприймати і розуміти естетику образного слова, його значення для розвитку загального естетичного смаку, естетичної розвиненості людини. Усвідомлення європейської єдності естетичних цінностей із морально-етичними.</i></p>	<p>Західна Україна до 1939 року (історія України).</p> <p>Традиції В.Вітмена, Р.Тагора, Р.-М.Рільке.</p> <p>Творчість раннього П.Тичини.</p>



<p align="center"><b>Осип Турянський</b> <b>«По́за межами болю»</b></p> <p>Коротко про письменника. Історичний матеріал Першої світової війни як предмет художнього узагальнення. Поема у прозі, що хвилює, єднає людські серця, звільняє і просвітлює душу. Умовність зображення (події поза конкретним часом і простором). Загальнолюдські мотиви і гуманістичні цінності. Біологічні інстинкти і духовна воля до життя. Ідея перемоги духу над матерією. Гуманістичний, життєствердний пафос поеми у прозі, його вселюдська значимість і всеохопність.</p> <p>ТЛ: поема у прозі.</p>	2	<p>Розуміти й уміти пояснити умовність зображення, створення іншої, художньої реальності на конкретному матеріалі. Розглядати ідейно-художній зміст окремих фрагментів твору, уміти коментувати їх. Уміти виділяти основні ідеї, пояснювати особливість і роль композиції, пейзажу, інших художніх засобів для втілення головних думок. Осмислювати вартість мистецтва, грошей, почуттів людини тощо; спираючись на текст, висловлювати власні міркування, проводячи аналогії з сучасним життям.</p> <p><i>Усвідомлення переваги в житті духовного над матеріальним.</i></p>	Дж.Лондон, «Воля до життя»; Е.Хемінгвей, «Старий і море» (зарубіжна література).
<p align="center"><b>ЕМІГРАЦІЙНА ЛІТЕРАТУРА</b> «Празька школа» української поезії та її представники. <b>Євген Маланюк</b> <b>«Під чужим небом», «Стилет чи стилос?..»</b></p> <p>Коротко про митця. Художнє осмислення трагічної історії України, ностальгічні мотиви, філософічність поезій. Вірші про призначення поета і поезії. Символічні образи.</p> <p align="center"><b>Іван Багряний ( І.Лозов'ягін)</b> <b>«Тигролови»</b></p> <p>Основні віхи життя й творчості митця. «Тигролови» як український пригодницький роман. Проблема свободи й боротьби за своє визволення. Жанрові особливості.</p>	2	<p>Знати й уміти розповісти про історичні умови і функціонування української літератури за кордоном, про «празьку школу» української поезії та її представників. Розповідати про Є. Маланюка як одного з «пражан», аналізувати його поезію, визначати її основні ідеї, мотиви, пояснювати їх. Характеризувати образ України. Пояснювати зміст образів-символів. Удосконалювати вміння висловлювати власні міркування.</p> <p><i>Виховання патріотичних почуттів, які проявляються на відстані, усвідомлення їхньої щирості і безпосередності.</i></p> <p>2</p> <p>Знати основні віхи життя письменника, його творчість. Уміти коментувати зміст роману, визначати його жанрові особливості, характеризувати образи. Висловлювати своє ставлення до основних проблем, порушених у творі.</p> <p><i>Усвідомлення значення свободи для духовного розвитку людини, активної життєвої позиції як вияву європейськості.</i></p>	Еміграція українців за кордон в 1920-1940 рр. (історія України).
<p align="center"><b>УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА 1940–1950 рр.</b></p> <p>Участь українських письменників у Другій світовій війні. Активізація патріотичної тематики, героїчного пафосу, посилення філософічності в літературі цього періоду. Засилля соцреалізму в мистецтві повоєнного періоду.</p> <p align="center"><b>Олександр Довженко</b> <b>«Україна в огні», «Зачарована Десна»</b></p> <p>Відомий у світі кінорежисер, засновник поетичного кіно.</p>	4	<p>Знати про літературу воєнного і повоєнного періоду .</p> <p><i>Розвиток уміння знаходити необхідну інформацію і творчо, компетентно її використовувати.</i></p> <p>Знати творчу біографію митця, розуміти її трагізм. Знати тексти творів, розуміти особливості жанру кіноповісті, специфіку</p>	Події Другої світової війни на території України (історія України).  Друга світова війна в зарубіжній і українській

<p>Романтичне світобачення. Національні та загальнолюдські проблеми. Поєднання лірико-романтичного, виражального начала з публіцистикою, доля народу крізь призму авторського бачення і оцінки («Україна в огні»). Історія написання «Зачарованої Десни», автобіографічна основа, сповідальність оповіді. Поєднання минулого і сучасного. Два ліричні герої: малий Сашко і зріла людина. Морально-етичні проблеми, порушені в кіноповісті.</p> <p>ТЛ: кіноповість, публіцистичність.</p>		<p>публіцистичного тексту. Уміти розповідати про Довженка-кінорежисера, основні події його творчого життя. Знати історію написання та опублікування «Україна в огні». Вдумливо читати текст, коментувати найосновніші фрагменти, публіцистичні відступи. Удосконалювати вміння виокремлювати провідні мотиви, проблеми, обговорювати їх з позицій сьогодення, дискутувати про їх актуальність.</p> <p>Коментувати текст «Зачарованої Десни», визначати основні теми й мотиви, характеризувати образи-персонажі. Уміти пояснити роль пейзажу та засобів індивідуалізації героїв. Висловлювати власні міркування про творчу спадщину митця.</p> <p><i>Розвиток уміння сприймати життєві явища, події, людей у контексті загальнолюдських понять і цінностей, розуміти взаємозв'язок конкретного із загальним..</i></p> <p>літературі (Г.Белль, О.Твардовський, Г.Тютюнник та ін.).</p> <p>Автопортрет О. Довженка періоду війни (образотворче мистецтво).</p>
<p><b>УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА другої половини ХХ – початку ХХІ ст. ПОЕТИ-ШІСТДЕСЯТНИКИ</b></p> <p>Українська література у другій половині ХХ ст. Нова хвиля відродження української літератури на початку 1960-х років. «Шістдесятництво» як явище культурологічне і соціальне. Його зв'язок із дисидентським рухом. Ідейно-стильове розмаїття, тематична і формотворча новизна.</p> <p><b>Василь Симоненко</b> «Задивляюсь у твої зіниці...», «Я...»</p> <p>Творча біографія митця («витязь молодої української поезії»). Традиційність його лірики. Образ України, громадянський вибір поета. Мотив самоствердження людини у складному сучасному світі, її самодостатність і самоцінність («Я...»).</p> <p>ТЛ: віршові розміри (повторення).</p> <p><b>Дмитро Павличко</b> «Два кольори»</p> <p>Основні відомості про поета, перекладача. Громадянські мотиви лірики. Образно-притчевий зріз часу, історії народу, проблеми нації, окремої людини. Пісня «Два кольори», яка стала народною.</p> <p><b>Іван Драч</b> «Балада про соняшник»</p>	<p>5</p> <p>Знати і розуміти найголовніші тенденції розвитку української літератури в другій половині ХХ – початку ХХІ ст. Розуміти зв'язок українського дисидентського руху з явищем «шістдесятництва». Уміти з'ясувати зв'язок світогляду із творчістю, називати поетів-шістдесятників, давати загальну характеристику їхньої творчості.</p> <p>Розповідати про митця. Пригадати його твори, вивчені раніше. Характеризувати стильові особливості поезій, визначати й уміти прокоментувати основні мотиви. Дискутувати про патріотичні, громадянські мотиви, порушені у творі.</p> <p><i>Формування власної думки про порушені у творах мотиви, проблеми. Пошуки життєвої позиції. Розвиток уміння її відстоювати. Удосконалення навичок аргументованого, толерантного ведення дискусії.</i></p> <p>Розповідати про митця. Характеризувати основні мотиви його лірики. Уміти виокремити найактуальніші з них, пояснити свій вибір. Обґрунтувати популярність пісенної лірики поета.</p> <p><i>Розвиток відчуття краси форми і змістової глибини поетичного образу. Формування національної свідомості громадянина України.</i></p> <p>Розповідати про митця. Розкрити роль І. Драча у реформуванні жанру</p>	<p>Україна у другій половині ХХ ст. (історія України). Дисидентський рух 1960-х років (історія України). Композитори Л.Грабовський, В.Губа, В.Сильвестров; художники А.Горська, О.Заливаха, Л.Семикіна, Г.Севрук, В.Зарецький, І. Марчук, актори І.Миколайчук, Б.Ступка, Л.Кадирова; режисери С.Параджанов, Л.Ганюк, К.Муратова, Л.Осика, М.Ільєнко.</p> <p>Живопис і музика М.Чурльоніса. Пісні О.Білаша, З.Слободян, Л. Дичко та ін. на слова Д.Павличка (музичне мистецтво).</p> <p>Західноєвропейський</p>

<p>Невтомний шукач нового змісту і нової форми в поезії. Переосмислення жанру балади. «Балада про соняшник» – поетичний роздум про суть мистецтва, процес творчості. Символічність образу соняшника, сонця.</p> <p>ТЛ: балада (повторення)</p> <p><b>Микола Вінграновський</b>  <b>«Сеньйорито акаціє, добрий вечір...»</b>  Коротко про поета, прозаїка, кіномитця. Учень О. Довженка. Вселюдські, національні мотиви крізь призму «інтимного самозосередження». Вируюча пристрасть, несподівана асоціативність, буйна фантазія, образна деталь поезії. Інтимна лірика митця. Збірка інтимної лірики «Цю жінку я люблю».</p>		<p>балади. Удосконалювати вміння аналізу поетичного твору. Пояснювати власне розуміння образів-символів балади.</p> <p><i>Усвідомлення філософських категорій доброти, широти світогляду і світосприйняття, моральних переваг творчої, душевно щедрої людини.</i></p> <p>Розповідати про митця. Виокремлювати і пояснювати засоби поетичної мови. Відшукувати образну деталь, пояснювати її роль. Висловлювати власне ставлення до розглянутої поезії.  <b>Вивчити напам'ять: 1 вірш поета-«шістдесятника» (на вибір).</b></p> <p><i>Усвідомлення специфіки ліричного самовираження творчою особистістю, великого значення почуття любові в житті людини. Розвиток асоціативного мислення.</i></p>	<p>модернізм (зарубіжна література).</p>
<p><b>Ліна Костенко</b>  <b>«Страшні слова, коли вони мовчать...», «Українське альфреско», «Хай буде легко. Дотиком пера...», «Я вранці голос горлиці люблю...», «Недумано, негадано...», «Маруся Чурай»</b>  Творчий шлях. Особливості індивідуального стилю (філософічність, історизм мислення, традиційність, інтелектуалізм, публіцистичність). «Страшні слова, коли вони мовчать» – ліричний роздум про значення слова в житті людини, суть мистецтва. «Вічні» українські фольклорні типи, новітнє переосмислення традиційної ситуації («Українське альфреско»). Інтимна лірика як спонука до роздумів про суть кохання. Її сповідальність. Пейзажна і філософська лірика. Історико-фольклорна основа історичного роману у віршах «Маруся Чурай». Духовне життя нації крізь призму нещасливого кохання. Центральні проблеми: митець і суспільство, індивідуальна свобода людини.</p> <p>ТЛ: роман у віршах.</p>	<p>5</p>	<p>Знати про життя Ліни Костенко. Уміти схарактеризувати її творчість у порівнянні з іншими поетами. Закріплювати навички аналізу ліричного твору, його образної системи, художніх засобів, виокремлення в них провідних мотивів.</p> <p>Уміти визначати жанр «Марусі Чурай», історично-фольклорну основу твору. Коментувати особливості сюжету, композиції. Словесно створювати образний портрет Марусі. Порівнювати цей образ із іншими, спираючись на приклади з тексту. Висловлювати своє ставлення до вчинків героїні, її морального вибору.  <b>Вивчити напам'ять: 1 вірш (на вибір).</b></p> <p><i>Виховання почуття відповідальності за вчинки, усвідомлення права на власний моральний вибір. Розвиток духовних якостей.</i></p>	<p>Музика З.Слободян, О.Богомолець на слова Л.Костенко.</p> <p>Доба козаччини, Хмельниччини (історія України).</p> <p>Пісні Марусі Чурай (повторення вивченого в попередніх класах).</p>
<p><b>Василь Стус</b>  <b>«Господи, гніву пречистого...», «О земле втрачена, явися...», «Як добре те, що смерті не боюсь я...»</b>  Поет як символ незламного духу, збереження людської гідності. Загальний огляд творчості. Узагальнені образи крізь призму індивідуальної долі. Основні тематично-проблемні лінії: душа людини «перед вічністю високого неба»</p>	<p>2</p>	<p>Знати трагічну долю поета. Уміти схарактеризувати його творчість: визначати провідні мотиви, ідеї, аналізувати образи-символи. Удосконалювати навички порівняльного аналізу (образ України у В.Симоненка і В.Стуса). Самостійно аналізувати вірші поета, висловлювати власні роздуми з приводу порушених у них проблем.  <b>Вивчити напам'ять: «Як добре те, що смерті не боюсь я...»</b></p>	<p>Поезія Р.-М.Рільке, Т.Еліота, Г.Лорки, Б. Пастернака, М.Цветаєвої (зарубіжна література).</p>

<p>(відчуження від світу, проблема вибору, стан трагічної самотності і активної дії, формування себе); атмосфера розтлінного духу тоталітарної системи; Україна-мрія і Україна знищена, скорена. Поезія Стуса – зразок «стоїчної» поезії у світовій ліриці.</p> <p>ТЛ: метафора (поглиблено).</p>		<p><i>Виховання рис «стоїцизму», активної життєвої позиції. Усвідомлення понять честі, людської гідності, мужності, сили духу на прикладі життя В.Стуса.</i></p>	
<p><b>ПРОЗА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст.</b> Розвиток української прози. Її новаторські особливості. <b>Олесь Гончар</b> «За мить щастя», «Залізний острів» (із роману «Тронка») Загальна характеристика доробку О. Гончара -романтика. Творчий злет у 1960-ті роки. Його громадянська і життєва позиція, роль у духовному відродженні нації. Краса і сила кохання як матеріал художнього осмислення. Узагальнений образ миті життя, філософія миті щастя людини («За мить щастя»). Новела-засторога «Залізний острів» (з роману «Тронка»). Символіка танку юних Віталіка і Тоні на розпеченій палубі затонулого крейсера (гуманістичні цінності під загрозою цивілізаційних процесів).</p>	2	<p>Мати уявлення про українську прозу другої половини ХХ ст.</p> <p>Розповідати про письменника. Уміти проаналізувати його твори, визначати жанр. Пояснювати роль кольорової гами, прояви романтичного в стильовій палітрі новели «За мить щастя». Визначити провідну ідею, схарактеризувати образи-символи в новелі «Залізний острів».</p> <p><i>Усвідомлення філософської сутності щастя людини, його відносності і короткочасності. Усвідомлення небезпеки цивілізаційних процесів, здатності сучасної людини зберегти в собі свою сутність, свої почуття.</i></p>	Живопис К.Білокур (образотворче мистецтво).
<p><b>Григорій Тютюнник</b> <b>«Три зозулі з поклоном»</b> Коротко про письменника. «Вічна» тема «любовного трикутника» в новітній інтерпретації. Образ любові як втілення високої християнської цінності, яка вивисує людину над прагматичною буденністю, очищає її душу. Зміщення часових площин як художній засіб. Роль художньої деталі в розкритті характеру, ідеї.</p> <p>ТЛ: художня деталь (поглиблено).</p>	2	<p>Розповідати про письменника. Пригадати його твори, вивчені раніше. Розвивати навички визначення теми твору, його жанру, визначення провідної думки, аналізу образів, художніх засобів, особливостей композиції. Висловлювати власні роздуми про поведінку героїв і проблеми, порушені в новелі.</p> <p><i>Виховання краси почуттів, християнських взаємин між людьми. Усвідомлення високого сенсу почуття любові, вміння берегти її і цінувати.</i></p>	Твори Гр. Тютюнника, вивчені в попередніх класах («Дивак», «Климко» та ін.).
<p><b>Валерій Шевчук</b> <b>«Дім на горі»</b> (повість-преамбула) Життя і творчість митця. Особливості світобачення, громадянська позиція. Зв'язок із давньою українською літературою. Композиція роману-балади «Дім на горі» (повість-преамбула і збірка новел «Голос трави»). Використання традиції європейської балади (сюжет кохання жінки і демонічної</p>	4	<p>Знати основні відомості про письменника. Повторити відомості про епоху бароко і його культуру. Вдумливо й уважно прочитати повість-преамбулу до роману «Дім на горі». Визначити основні сюжетні лінії, пов'язані з різними долями людей. Виокремити притчові мотиви, пояснювати їхню бароковість. Характеризувати образи, коментувати притчовий підтекст епізодів. Удосконалювати навички розшифрування символів, алегоричних образів.</p>	Епоха Бароко і його культура.  Екзистенційна проза А.Камю, Ж.-П.Сартра (зарубіжна література).

<p>сили, трагізм). Розгалуженість сюжету. Барокове поєднання високого (духовного) і низького (буденного): дім на горі як фортеця нашої духовності, душі, підніжжя гори як поле боротьби добра і зла, світла і темряви. Барокові притчеві мотиви і символи (самотність, роздвоєння людини, блудний син, дорога). Жіноче начало і чоловіче у творі. Притчевість образів, епізодів.</p> <p>ТЛ: бароко, притчевість, символічність (поглиблено), роман-балада.</p>		<p><i>Усвідомлення великого значення духовності для повноцінного розвитку і утвердження особистості.</i></p>	
<p><b>УКРАЇНСЬКА ІСТОРИЧНА ПРОЗА</b> <b>Павло Загребельний</b> <b>«Диво»</b> (розділи: «Рік 992. Великий сонцестій. Пуца», «Рік 1004. Весна. Київ», «Рік 1004. Літо. Радогость», «Рік 1028. Теплінь. Київ», «Рік 1032. Київ», «Рік 1037. Осінній сонцеворот. Київ») Коротко про письменника. Загальна характеристика історичної прози. Історична основа й художній вимисел у романі «Диво». Софія Київська як історична пам'ятка та художній символ. Образ Сивоока (проблема творчого начала в людині, свободоловства, людської гідності). Князь Ярослав Мудрий (проблема влади й людини). Наскрізні проблеми: людина перед вибором, людина у процесі самопізнання та самоствердження, людина-творець.</p> <p>ТЛ: історична правда і художній вимисел (повторення).</p>	3	<p>Розуміти складні історичні умови розвитку жанру історичної романістики. Називати найвідоміші взірці української історичної прози.</p> <p>Самостійно прочитати розділи з роману, знати їхній зміст. Уміти розрізнити історичну достовірність і художній домисел. Удосконалювати вміння аналізу образів-персонажів, розшифровувати їхній ідейний зміст. Уміти розглядати порушені проблеми крізь призму образів-персонажів. Учитися обґрунтовувати власну думку прикладами з художнього тексту.</p> <p><i>Розвиток уміння бачити крізь наскрізні проблеми твору власні. Формування інтересу до національної історичної романістики.</i></p>	Софіївський собор у Києві (архітектура).
<p><b>СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА</b> <b>(огляд)</b> Історико-культурна картина літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст. (на шляху до нового відродження). Літературні угруповання (Бу-Ба-Бу, «Нова дегенерація», «Пропала грамота», «ЛуГоСад» та ін.). Творчість Г. Пагутяк, Ю. Андруховича, О. Забужко, І. Римарука, В. Слапчука та ін. Утворення АУП (Асоціації українських письменників). Література елітна і масова. Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 1990-х років, його риси. Сучасні часописи та альманахи.</p> <p>ТЛ: постмодернізм.</p>	2	<p>Розуміти й уміти пояснити вияв постмодернізму в українській художній літературі останнього часу. Запам'ятати її найвідоміших представників. Засвоїти значення поняття постмодернізму.</p> <p><i>Формування сучасного погляду на світ, людину в ньому.</i></p>	Й.Бродський, У.Еко, П.Зюскінд, Дж.Фаулз, М.Кундера, М.Павич та ін. (зарубіжна література).

<p align="center"><b>ЛІТЕРАТУРА РІДНОГО КРАЮ</b></p> <p>Ознайомлення з письменниками-земляками та їхніми творами.</p>	2	<p>Знати про письменників-земляків та їхні твори, прочитати вірці, уміти висловлювати власну оцінку.</p> <p><i>Виховання шанобливого ставлення до людей творчих професій.</i></p>	
<p align="center"><b>УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИВЧЕНОГО</b></p> <p>Бесіда про твори, вивчені упродовж навчального року. Зосередження уваги на їхніх художніх особливостях, новаторстві (на тлі відповідного відрізка часу).</p>	3	<p>Провести дискусію довкола питань розвитку сучасної української літератури та її перспектив. Висловлювати власні міркування про вивчені твори.</p> <p><i>Закріплення вміння виділяти явища одиничні, конкретні серед загальних.</i></p>	

**Для додаткового (самостійного) читання:**

П.Тичина. «Ой не крийся, природо, не крийся», «Енгармонійне», «Скорбна мати», «Дума про трьох вітрів», «І Бєлий, і Блок», «Мадонно моя...», «Золотий гомін» та ін.  
М.Зеров. Поезії, переклади.  
Юрій Клен. Поезії, поеми, «Спогади про неокласиків».  
П.Филипович. Поезії.  
В.Свідзинський. Поезії.  
Є.Плужник. Поезії, «Галілей», «Недуга».  
М.Бажан. «Гофманова ніч», «Сліпці», «Будівлі», «Нічні концерти».  
Микола Хвильовий. «Повість про санаторійну зону», «Дорога й ластівка», «Сентиментальна історія», «Іван Іванович», «Кіт у чоботях», «Вальдшнепи».  
Ю.Яновський. «Голлівуд на березі Чорного моря», «Байгород», «Майсте корабля», «Чотири шаблі».  
І.Сенченко. «Із записок», «Нотатки про літературне життя 20–40-х років».  
В.Підмогильний. «Невеличка драма», «Повість без назви...».  
Г.Косинка. «Серце», «В житах», «Змовини», «Гармонія», «На золотих богів», «Місячний сміх», «Фавст».  
М.Куліш. «Маклена Граса», «Патетична соната».  
В.Домонтович. «Романи Куліша», «Аліна і Костомаров», «Дівчина з ведмедиком», «Доктор Серафікус», «Болотяна Лукроза».  
М.Йогансен. Поезії, «Подорож доктора Леонардо та його коханки Альчести у Слобожанську Швейцарію».  
Г.Михайличенко. «Блакитний роман».  
В. Гжицький. «Чорне озеро».  
А.Любченко. «Вертеп», оповідання.  
О.Слісаренко. «Чорний ангел».  
Д.Гуменна. «Діти Чумацького шляху», «Мана», «Дар Евдотеї».  
О. Довженко. «Земля», «Щоденник», «Ніч перед боєм».  
Б.-І.Антонич. Поезії, «На другому березі».  
Є.Маланюк. Поезії; «Нариси з історії нашої культури».  
В.Бобинський. Поезії.  
С.Гординський. Поезії.  
К.Гриневичева. «Шоломи в сонці», «Шестикрилець».  
Наталена Королева. «Предок», «1313», «Сон тіні».

Ірина Вільде. Новели, оповідання.  
Н.Лівицька-Холодна. Поезії.  
О.Лятуринська. Поезії.  
Ю.Дараган. Поезії.  
О.Стефанович. Поезії.  
Іван Багряний. «Огненне коло», «Сад Гетсиманський», «Людина біжить над прірвою».  
Т.Осьмачка. «Старший боярин», «Ротонда душогубців», «План до двору».  
У.Самчук. «Волинь», «Юність Василя Шеремети», «Морозів хутір» (перша частина трилогії «Ост»), «Марія».  
Ю. Косач. «Володарка Понтиди».  
Б.Певний. «Змова», «Дійство у п'ятому вимірі».  
Н.Бічуя. «Десять слів поета».  
В.Симоненко. Поезії, проза.  
І.Драч. Поезії.  
М.Вінграновський. Зб. «Цю жінку я люблю».  
Д.Павличко. Зб. «Тасмиця твого обличчя», «Покаянні псалми».  
І.Жиленко. Поезії.  
Л.Костенко. Поезії, «Берестечко», «Сніг у Флоренції», «Дума про трьох братів неазовських».  
О.Гончар. «Тронка», «Людина і зброя», «Модри Камень», «Ллонка», «Собор».  
М.Стельмах. «Дума про тебе», «Чотири броди».  
Г.Тютюнник. Новели, оповідання.  
І.Калинець. Поезії.  
В.Голобородько. Поезії, зб. «Українські птахи в українському краєвиді».  
М.Воробйов. Поезії.  
В.Кордун. Поезії.  
П.Мовчан. Поезії.  
В.Герасим'юк. Поезії.  
І.Римарук. Поезії.  
Б.Нечерда. Поезії.  
Л.Талалай. Поезії.  
А.Мойсієнко. Поезії.  
В.Стус. Поезії, листи.  
В.Марченко. «Листи до матері».  
В.Земляк. «Зелені млини».  
В.Дрозд. «Спектакль», «Самотній вовк», «Листя землі».  
Г.Тютюнник. «Вир».  
Є.Гуцало. «Позичений чоловік», оповідання.  
П.Загребельний. «Роксолана», «Я, Богдан (Сповідь у славі)».  
В.Шевчук. «Дім на горі» (повністю), «Юнаки з огненної печі», «Місяцева зозулька з ластів'ячого гнізда» та ін.  
Р.Іваничук. «Черлене вино», «Журавлиний крик».  
А.Дімаров. «Містечкові історії», «Дол», «Прожити й розповісти».  
Василь Барка. Зб. «Океан», «Жовтий князь».  
Я. Стельмах «Синій автомобіль».

Ю.Мушкетик. «Яса», «Гетьманський скарб».  
Ю.Андрухович. Поезії, «Рекреації», «Московіада», «Дванадцять обручів», «Моя остання територія».  
С. Андрухович. «Фелікс Австрія».  
О.Жовна. Оповідання, повісті.  
Є.Кононенко. «Імітація», «Ностальгія», оповідання.  
Г.Пагутяк. «Слуга з Добромиля», «Королівство», «Урізька готика», «Магнат», «Сентиментальні мандрівки Галичиною» та ін.  
В.Медвідь. «Збираючи каміння», «Льох».  
О.Забужко. Поезії, «Дівчатка», «Інопланетянка», зб. «Гут могла б бути ваша реклама».  
О.Лишега. Поезії, «Брате Лі Бо, друже Ду Фу».  
Є.Пашковський. «Щоденний жезл».  
Ю. Винничук. «Місце для дракона» та ін.  
Л. Пономаренко. Зб. «Синє яблуко для Ілонки».  
С.Процюк. «Інфекція», «Десятий рядок», «Під крилами великої Матері» та ін.  
Ю.Іздрик. «Воцтек».  
В.Діброва Оповідання.  
Т. Малярчук. «Божественна комедія».  
В. Шкляр. «Залишенець», «Маруся».